

הריני מקבל על עצמי לאהוב

שי טרמין

כתיבת מערך השיעור: תמר זרמי - רשת אורט

רציונל

בחברה המודרנית ובקרב בני נוער בפרט, המושג "אהבה" נתפס לעיתים קרובות כרגש פסיבי, רומנטי או פנימי גרידא – תחושה שנוצרת מול אדם או גורם מסוים. מערך שיעור זה, המבוסס על דמותו ומורשתו של רס"ל שי טרמין ז"ל, מציב תפיסה אלטרנטיבית ועמוקה: אהבה כפעולה, כאימון וכקבלת אחריות אקטיבית. שי חי את חיינו בזרועות פתוחות לרווחה, ובחר להקדיש את פועלו לטיפול ולנתינה מתוך תפיסה של "אני צריך את מה שיש בלב". השיעור מזמין את התלמידים לצאת ממצב של הסתגרות ("חיבוק עצמי") ולפתוח את הלב והזרועות אל הזולת.

המסע הערכי בשיעור מבהיר כי אהבה אינה רק תחושה חולפת, אלא מחויבות הדורשת תרגול, משמעת וקבלת עול יומיומית. באמצעות לימוד מקורות ודיון, התלמידים מבינים שאהבה היא הבסיס לתיקון שברים ולבניית סדר יום חברתי מתוקן. השיעור אינו נעצר במישור העיוני, אלא מניע להתחייבות מעשית ברמה האישית והקהילתית, ובכך הופך את זיכרו של שי למנוע של עשייה.

מטרות

- התלמידים ידונו במשמעויות השונות של המושג אהבה.
- התלמידים יבינו את ההשלכות של לפעול מתוך אהבה.
- התלמידים יבחנו מתי הם פועלים מתוך אהבה ומתי אינם.

מהלך השיעור

פתיחה – מה זאת אהבה?

חלק א:

נבקש מהתלמידים לעמוד, לשלב את הידיים חזק חזק על החזה (בתנוחת חיבוק עצמי סגור), ולנסות להחזיק ככה במשך חצי דקה. לאחר מכן, נבקש מהם לפרוש את הידיים הכי רחב שהם יכולים לצדדים (בדומה לציטוט של ליאו בוסקאליה: "אהבה היא זרועות פתוחות. אם תשמור אותן סגורות, תחבק רק את עצמך").

הדיון המהיר:

- איך ההרגשה הגופנית והמנטלית משתנה בין מצב שבו אנחנו סגורים ומחבקים רק את עצמנו, לבין מצב שבו הידיים שלנו פרושות לרווחה?
- מה המחיר שאנחנו משלמים כשאנחנו בוחרים להישאר "סגורים" בפני העולם (בגלל פחד, עומס או אדישות)?

הקישור לשי: שי טרמין היה אדם שחי כל חייו בזרועות פתוחות לרווחה – במוזיקה שסחפה אנשים, בדאגה לחברים בצוות בצבא, ובהחלטה שלו להקדיש את חייו המקצועיים לטיפול באחרים בעבודה סוציאלית. היום ננסה להבין איך פותחים את הזרועות ואת הלב כפי ששי לימד אותנו.

חלק ב':

לפני שנתחיל ונכיר את דמותו של שי, בואו נברר רגע מה זו אהבה בשבילנו. נכתוב את המילה "אהבה" על הלוח ונבקש מהתלמידים לכתוב על פתק (או להגיד בעל פה) מילה אחת, משפט או דימוי שעולה בהם כאשר הם שומעים את המילה הזו.

דיון קצר במליאה: מתוך הדברים שעלו מהתלמידים המורה יסב את תשומת הלב:

- האם המילים שכתבנו מתארות בעיקר רגש פנימי (פרפרים בבטן, חום, תחושה נעימה) או שהן מתארות פעולה ומחויבות?
- האם אהבה היא משהו אישי ופרטי או משהו כללי?
- האם אנחנו ישר חושבים על מישהו?
- האם קל לי יותר לחשוב על כך שאוהבים אותי או על אהבה שלי כלפי אחרים (אנשים, תחביבים, מקומות, טעמים)?

טבעת הרגש - היכרות עם שי: "יש בי אהבה" (12 דקות)

א. היכרות מעמיקה עם שי. הנחיה למורה: מומלץ להקרין תמונה של שי כדי לייצר שייכות וחיבור ויזואלי.

בנם הבכור של שלומית ואבי. נולד ביום כ"ט בסיוון תשנ"ז (4.7.1997) בראש פינה. אח לעמית ורוני. שי גדל והתחנך בראש פינה, דור שישי למתיישבים בוני המושבה. ילד חברותי ואהוב על הכול. מגיל צעיר דאג לזולת, וכך למשל כבר בגן הילדים עמד לצד חבריו כשהגננת העירה להם. למד בבית הספר היסודי על שם שמחה חיים וילקומיץ ביישובו, ומכיתה ח' בבית חינוך משותף "הר וגיא" בקיבוץ דפנה.

ממאפייניו הבולטים:

מוזיקלי וסוחף: ניחן בכישרון מוזיקלי ייחודי, למד בעצמו גיטרה ואורגן, וסחף את כולם בשירתו המרגשת במפגשים.

אוהד מושבע: ליווה בנאמנות את קבוצת הכדורגל מכבי חיפה במשחקי בית וחוץ.

איש של קשר ואהבה קבועה: בגיל 15 פגש את מעיין זוגתו, ומאז לא נפרדו.

רודף צדק ודואג לזולת מגיל צעיר: כבר בגן הילדים עמד לצד חבריו כשהגננת העירה להם.

בחירה ייעודית בעבודה סוציאלית: התנדב לשנות שירות בפנימייה הטיפולית לילדים בסיכון 'אהבה', חוויה שעיצבה את תכלית חייו. למד עבודה סוציאלית במכללת תל חי והסביר לאמו: "כסף לא מעניין אותי. אני צריך את מה שיש בלב".

"האבא והאמא של הצוות": כך כונה על ידי חבריו לצוות בפלוגת הנ"ט של הצנחנים. נפל בקרב בחאן יונס ב-22 בדצמבר.

ב. דיון: "שי ואהבה" (7 דקות) הנחיה למורה: פתח את הדיון לכיתה. המטרה היא לגרום להם לחוש תחושה של חיבור עם דמותו של שי.

שאלות מוצעות לדיון (בחר לפחות 5):

באילו ממאפייניו של שי שתיארנו אתם מזהים את האהבה של שי ולמי או למה?
האם לדעתכם שי תופס אהבה פשוט כרגש או כמשהו רחב יותר?
האם צריך "לעבוד" בלאהוב? מה זה בדיוק אומר? נסו לתת דוגמא.
שי אמר לאמו: "כסף לא מעניין אותי. אני צריך את מה שיש בלב". בעולם שבו לעיתים קרובות מודדים הצלחה לפי כסף, פרסום או כוח – עד כמה המשפט של שי נחשב ל"חריג" או "אמיץ" בעיניכם?
מתי קל יותר להביע אהבה ואכפתיות לאחר בשגרה, או בחירום? בתנאי לחץ או מצבי קצה או בחיי היום יום? מתי הצד השני זקוק לזה יותר?
האם אהבה חייבת להיות הדדית? מתי היא אינה כזו?
האם יש הבדל בין אהבה למישהו או אהבה למשהו (לרעיון/ לערך/ לארץ)? במה מתאפיין ההבדל?

סיכום ביניים: שי לא רק הרגיש אהבה, הוא תרגם אותה למסלול חיים. בחירותיו המקצועיות, הצבאיות והאישיות הראו שאהבה עבורו הייתה מנוע לעשייה מוסרית ולנתינה ללא תנאי.

טבעת הערך והלימוד – ואהבת...

נפזר מספר משפטים (ציטוטים) על רצפת החדר (בהשראת הספר פרקי בנים מאת הרב שי פירון וג'קי שימל). מכל ציטוט יהיו לפחות 2 עותקים וכמות הפתקים תהיה לפחות כמות התלמידים בכיתה.

המשפטים (מעוצבים לגזירה בנספח):

אני מכיר רק בחובה אחת וזו החובה לאהוב
לא תשנא את אחיך בלבבך
לא תעמד על דם רעך
ואהבת לרעך כמוך
עמידה באהבה

אהבה היא זרועות פתוחות
ותחזק התקשרותנו באהבה אליך

נבקש מהתלמידים לחבור לתלמיד נוסף שבחר את אותו משפט שהם בחרו (זוגות או שלישיות).
תחילה נבקש מהם לשתף מדוע בחרו במשפט זה ולבאר ביחד את המשפט.
לאחר מכן נשלח את התלמידים לדף מקורות וניתן להם זמן ללמוד את המקורות יחד.

דיון:

התורה מציגה בפרשת קדושים (ספר ויקרא) סולם הדרגתי: קודם מניעת עוול, אחר כך אי-רכילות, מניעת עמידה על דם הרע, הרחקת שגאה בלב, ורק בסוף "ואהבת לרעך כמוך". מדוע לדעתכם אי אפשר לקפוץ ישר לשלב האהבה בלי לעבור בשלבים הקודמים?
האר"י הקדוש קובע שבכל בוקר, לפני שהאדם מתפלל לאלוהים, עליו לקבל על עצמו לאהוב את חברו. כיצד הדבר מתקשר למשפט של שי: "אני צריך את מה שיש בלב"?
אריך פרום טוען שאהבה היא "עמידה באהבה" – מצב קבוע הדורש משמעת ותרגול. אילו מעשים בחיי היום-יום שלכם דורשים "תרגול" כדי להצליח לאהוב גם כשקשה?

טבעת הזהות

הנחיה למורה: זהו השלב שבו אנחנו מחברים את המוטו של שי "הריני מקבל על עצמי לאהוב" – לתוך עולמם הפנימי של התלמידים.

פעילות קצרה: "מפת הדרכים של הלב" (8 דקות)

המתודה: המורה מציב על הלוח ציר ארוך (על בריסטול או בגיר). בקצה אחד של הציר כתוב: "חיבוק עצמי סגור" (אדישות, הסתגרות, פחד), ובקצה השני כתוב: "זרועות פתוחות לרווחה" (עמידה באהבה, נתינה, ערבות).

המשימה: כל קבוצה מקבלת "כרטיס סיטואציה" מעולמם של בני הנוער (למשל: תלמיד חדש ובודד בכיתה; ויכוח פוליטי סוער בקבוצת הווטסאפ; חבר שחוזה תקופה קשה ומגיב בעצבנות; עומס מבחנים שגורם לכולם לחשוב רק על עצמם).

הפעולה: על הקבוצה לכתוב על פתק משימה מעשית אחת קטנה שיכולה להזיז את המצב מהקצה הסגור של הציר אל עבר הקצה של "הזרועות הפתוחות", ולנעוץ אותה על הציר שעל הלוח.

טבעת האחריות:

במעשי האהבה

מה קורה לנו כאשר האהבה היא לא בין-אישית
איך מבטאים אהבה לרעיון? (לקהילה, לחברה, למדינה)
דוד בן גוריון אמר שמדינת ישראל תהיה ראויה לשמה רק אם תהיה מיוסדת על שלוש
המילים: "ואהבת לרעך כמוך". האם אתם מסכימים עם אמירה זו? האם היא פוגשת
את המציאות כיום?
פרויקט "פרקי בנים" מבקש להציע סדר יום ישראלי חדש שמפרק מגזרים וחומות.
כיצד תורת הבנים של שי, שפעל מתוך הלב ללא קשר למעמד או כסף, יכולה לרפא
את השברים והמחלוקות בחברה הישראלית כיום?

מפצים אהבה (8 דקות)

נחלק לתלמידים פתק (נספח) ובו "הריני מקבל על עצמי לאהוב" התלמידים יתבקשו לכתוב
על עצמם התחייבות לאהוב בתקופה הקרובה פעם אחת ברמה האישית ופעם שנייה ברמה
הקהילתית, חברתית.
מומלץ לשלב דיון על התנדבות וקביעת מועד התנדבות כיתתית, את ההתנדבות נקדיש לשי.

סיכום שיעור

נסיים את השיעור קריאה של תפילתו של רבי אלימלך מליז'נסק:

אֲדַרְבָּה

תַּן בְּלִבְנוּ שְׁנֵאָה כָּל אֶחָד מֵעַלְת חֲבֵרֵינוּ וְלֹא חֲסֵרוֹנָם.
וְשִׁנְדֵּבֵר כָּל אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר וְהַרְצוּי לִפְנֵי, וְאֵל יַעֲלֶה שׁוֹם שְׁנֵאָה מֵאֶחָד עַל חֲבֵרוֹ חֲלִילָה. וְתַחֲזֵק הַתְּקַשְׁרוּתֵנוּ בְּאַהֲבָה אֵלֶיךָ
כְּאִשֶּׁר גָּלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵיךָ, שְׂיִהְיֶה הַכֹּל נַחַת רוּחַ אֵלֶיךָ.

תפילתו של רבי אלימלך מליז'נסק

דברי סיכום של המורה: האבות מסרו לנו מסורת, אך הבנים – כמו שי – מראים לנו איך
לחדש אותה בימינו. שי טרמין ז"ל השאיר לנו משנה סדורה, לא במילים מורכבות אלא
בבחירת חיים חדה: לאהוב. זו איננה קלישאה, זוהי עבודה יומיומית הדורשת מאיתנו לראות
את מעלת חברינו, לפתוח זרועות ולא לחבק רק את עצמנו. הלבבות שכתבתם הם תחילתו
של השינוי. לכו איתם השבוע, פתחו את החלונות, והפכו את התורה של שי לתורה שלכם.

כתיבה אישית למשפחת הנופל

הנחיה לתלמידים: כל תלמיד כותב מכתב אישי קצר למשפחתו של שי: ספרו להם מה למדתם מדמותו, ומה הייתם רוצים לאמץ באורחות חייכם מתוך מה שלמדתם עליו

נספחים

